

KERKBLAD

Jaargang 30 - nummer 22
vrijdag 8 december 2023
editie Leeuwarden e.o.

G eandewei

Protestantse
Kerk

Het licht van de hoop tevoorschijn halen

Verwachten

Abrahams offerande

Een Bijbel in gebarentaal
is wel degelijk nodig

Column Conrad Berghoef

Een op de vijf

Vandaag, 23 november 2023, ben ik wakker geworden in een ander Nederland. Niet alleen vanwege een persoonlijk gemis in mijn eigen leven, maar ook

omdat ik me realiseer dat 1 op de 5 Nederlanders, 1 op de 4 in mijn eigen gemeente zelfs, de keuze heeft gemaakt voor een politieke partij bij wie vrijheid van godsdienst geen vanzelfsprekend recht is.

Zo gaat dat in een democratie, net wat u zegt. Als 1 op de 5 Nederlanders voorstander is van het sluiten van godshuizen, het sluiten van de grenzen, oproepen tot deportatie van mensen van niet-Nederlandse komaf, het belasten van religieuze symbolen en wat voor vuiligheid die partij allemaal nog meer roept, dan dien ik dat gewoon maar te accepteren. Zoals het er nu voorstaat, gaat de PVV zelfs regeren met een partij die voortgekomen is uit een christelijke partij. Misschien betekent de uitgestoken hand van Pieter Omzigt dat hij een betere christen is dan ik, ik sluit dat niet uit. Maar toch.

Maar toch. Ik groeide op in de gereformeerde kerk van de jaren tachtig. Het IKV, het Interkerkelijk Vredesberaad, voerde de troepen aan in het verzet tegen kernwapens in Nederland. Dankzij het IKV speelde de kerk een activistische rol in de samenleving, tot groot verdriet van veel mannenbroeders. Het Conciliair Proces was een oecumenische beweging waarbij de kerken zich inzetten voor vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping. Er waren méér bewegingen waarmee de kerk zich relevant maakte in de samenleving en vooraan liep in de strijd voor vrede en tegen onrecht.

Daarna begon het grote navelstaren van de kerken. Ze liepen ook leeg, kennelijk waren er geen mensen meer om vanuit de kerk zich nog te durven verzetten. Jezus was misschien geen hardcore activist - hoewel hij hier en daar wel een kraampje omgooide, zou hij zich nergens vastlijmen, denk ik - hij verzette zich zeker wel tegen onrecht en uitsluiting.

In mijn laatste column op deze plek wil ik u daarom allen oproepen om u te verzetten tegen deze tendens in de samenleving. Ga vol overgave in tegen alle lelijkheid en boosaardigheid waar sommige partijen voor staan. Jezus heeft u verteld hoe dat moet.

Conrad Berghoef uit Drachten is docent Nederlands op mbo-instelling Firda. Hij neemt afscheid als columnist

Meditatie De maand van het vooruitzien

“Maar als wij hopen op wat we nog niet zien, blijven we in afwachting daarvan volharden.”
Romeinen 8:25 door ds. Siep Boukes

De laatste maand is begonnen: december, de maand van de terugblikken. Prijzen worden uitgedeeld aan de beste sporters, journalisten bereiden hun jaaroverzicht voor, de laatste try-outs voor de oudejaarsconferenties hebben plaats. Of er veel stof tot vrolijkheid zal zijn? Over een paar weken weten we het.

Maar in de kerk is deze maand de stemming anders. December is daar de maand van het vooruitzien. Het is weer Advent, en dan gaat het over onze verwachting, onze hoop. We kijken de andere kant op, niet naar wat was en is, maar naar wat komt. Het heeft iets tegen-draads.

Je zou het zelfs wat dwaas kunnen noemen. Want verwachtingen koesteren - hebben we daar zoveel reden toe? Zien we in de tijd sporten die ons hoop geven? Het lijkt eerder omgekeerd. Een betere wereld, een gelukkiger mensheid, een florierende aarde, en een bruisende kerk - we zien er niet veel van. Een ander woord dat je in Romeinen 8 een paar keer tegenkomt lijkt meer op zijn plaats: zuchten. De schepping zucht, en de gelovigen zuchten, en zelfs de Heilige Geest doet mee. Er wordt gezucht om het onvoldane, om al het mooie dat we niet zien.

Dat zuchten heeft een lange geschiedenis. Als Paulus het al beluistert, en wij herkennen het ook, en we voelen het de laatste tijd misschien nog wel heftiger - zijn we dan in al die eeuwen die ons van Paulus scheiden iets verder gekomen? Het is niet te zien.

En toch wordt van ons verwacht dat we de liederen van de hoop zingen, van het licht dat op aarde verschijnt. Is dat wel te doen?

Daar ligt de uitdaging voor ons als gelovigen. Het kenmerk van de hoop is, dat ze past in een tijd van zuchten. Hopen doe je op wat je niet ziet. Hoop komt niet op uit het leven. Hoop komt op uit wat we hebben gehoord: dat God naar de wereld heeft omgezien, en in Jezus begonnen is met een nieuwe weg. Het licht van de hoop is aangestoken in de Kerstnacht, toen de engel het had over een grote blijdschap voor heel de wereld.

Vasthouden aan wat beloofd is

Dat licht halen we elk jaar in december weer tevoorschijn. Nu al eeuwenlang houden de christenen dat vol. Is het dwaas? Is het je ogen sluiten voor de werkelijkheid? Nee, het is je vastgrijpen aan het geloof, dat Gods liefde in Jezus blijvend is: niets kan ons daarvan scheiden, schrijft Paulus over een paar verzen.

Want de hoop bewaart ons ervoor dat we het opgeven in het goede te geloven. Soms proef je onder de mensen een cynische stemming: we gaan het niet redden met elkaar. Soms is er het zwijgen van het fatalisme: we zien wel wat er over ons komt.

Maar in de kerk beoefenen we het hopen. Wij redden het niet, maar er is een Redder. En dat houden we vol, nu al eeuwenlang. En af en toe zien we er iets van oplichten, als we God onbegrijpelijk dichtbij voelen, of als we zingend de hoop voeden. De hoop niet verliezen, maar volhouden. Daar komt het deze maand op aan.

ds. Siep Boukes is emeritus-predikant en oud-redactielid van Geandeweï

Leesrooster

Week 50, 10 t/m 16 december	
zondag	Psalm 35:1-10
maandag	Psalm 35:11-28
dinsdag	Openbaring 20:1-10
woensdag	Openbaring 20:11-15
donderdag	Psalm 123
vrijdag	Jesaja 65:1-7
zaterdag	Jesaja 65:8-16

Week 51, 17 t/m 23 december	
zondag	Jesaja 65:17-25
maandag	Psalm 80
dinsdag	2 Samuël 5:1-5
woensdag	2 Samuël 5:6-16
donderdag	2 Samuël 5:17-25
vrijdag	2 Samuël 6:1-11
zaterdag	2 Samuël 6:12-23

Persoonlijk Verwachten

November is weer voorbij, ook dit jaar een sombere, een treurige maand, de maand waarin de herfst doorzette en de bladeren vielen. Dat de wintertijd was ingegaan hielp ook niet mee. Het was maar koud en donker buiten en wie weet voelt het soms binnen in ons net zo. In het kerkelijk jaar lijkt de maand november net zo koud en donker. Maar nu is het advent!

door Tonko Ufkes

Op 2 november was het Allerzielen in de Rooms-Katholieke kerk: op die dag werden de overleden familieleden en vrienden herdacht. Van oudsher was de dag bedoeld om te bidden voor hun zielen die in het Vagevuur wachten op de jongste dag. Dat vagevuur - een soort wachtkamer vlak voor de laatste reis naar de hemel óf de hel - zit al lang niet meer in ons geloof. Tenminste, als we afgaan op oude grafstenen.

Op de oudste in Fryslân bekende grafzerken staan opschriften als: 'Bid-det foer die syel en Pater noster' (Tjepke van Oenema

in de kerk van Terkaple, 1485) en 'bid voer die ziel' (priester Dirk, Bears, 1476). Na het jaar 1580, dus na de katholieke tijd, zijn dat soort opschriften verdwenen en staan er varianten zoals op de steen van Hillentien Arents uit 1624 in het kerkje van het Groningse Fransum: 'voerwachtende een salige operstandinge in Christo.' Volgens dat opschrift op die zeventiende eeuwse steen wordt dus verwacht dat het dode lichaam op de jongste dag opstaat uit het graf.

Tja, het is lastig te zeggen wat we tegenwoordig geloven over de tijd na de dood, over hemel en hel, over begrippen als de 'Dag des oordeels' en 'de Wederkomst'. Over wat ons na dit leven te wachten staat mag iedereen helemaal zelf uitmaken wat hij of zij geloven wil of geloven kan. In ieder geval lijkt er amper een soort 'officiële kerkleer' op dit punt.

Advent

Vaak is december een mooie, een blijde maand en dit jaar ook nog eens een maand met daarin alle vier Adventszondagen. Het woord 'Advent' leunt op het Latijn en in die taal betekent Ad Ventus: komst of komen. We gaan naar de tijd van kerst, we kijken uit naar de komst van Jezus, een tijd dus van verwachten.

In ons woord: 'verwachten' zit een ander woord: 'wachten'. Een moeder verwacht haar kindje, het kan misschien nog een poos duren voordat het komt - een paar maanden of een paar weken. Of misschien nog maar een paar dagen. Maar het komt, dat is zeker. We kunnen er op wachten.

Elisabeth en Maria

In de Adventstijd wordt thuis en in de kerk meestal de aanloop naar het kerstverhaal gelezen uit het Evangelie volgens Lucas. En juist in dit Evangelie wordt zo mooi beschreven wat verwachten is.

Het verhaal begint met de oude priester Zacharias en zijn vrouw Elisabeth; Zacharias kan eigenlijk niet geloven dat zijn oude vrouw een kind verwacht. Hij, een priester in de tempel, hoort het van een engel en toch: hij is met stomheid geslagen bij het horen van zo'n groot wonder.

Het verhaal gaat door met Maria, een meisje nog en haast te jong om een kind te verwachten. In het Evangelie van Mattheüs wordt ver-

teld dat Maria's verloofde Jozef dat eigenlijk niet kan geloven. Ook hier moet een engel aan Jozef uitleg geven.

De twee mannen in het verhaal, Zacharias en Jozef, hebben uitleg van een engel nodig maar de twee vrouwen, Elisabeth en Maria, geloven meteen dat ze beiden een bijzonder kind verwachten. Zij geloven - of misschien beter - zij weten waarop zij wachten.

Tonko Ufkes is onder andere historicus, dichter en schrijver

'De Visitatie' Maarten van Heemskerck (1550),
Museum Boijmans van Beuningen.
De aanstaande moeders Maria (links) en
Elisabeth ontmoeten elkaar

Diversen

Kerstconcert Interkerkelijk Mannenkoor Drachten (IMD)

Op vrijdag 15 december wordt het traditionele kerstconcert van het Interkerkelijk mannenkoor Drachten gehouden in de Zuiderkerk te Drachten. Het koor van ongeveer 75 leden o.l.v. dirigent Freddy Veldkamp heeft voor dit concert, dat om 15.00 uur begint, een prachtig en sfeervol programma met advents- en kerstliederen samengesteld. Medewerkeren zijn o.a. de sopraan Anke ter Riet en dwarsfluitiste Elisabeth Hopman. Achter de vleugel zit Johan Bredewout. Op het orgel wordt het koor begeleid door Wilco Veldkamp. De toegangsprijs is 15 euro. Kaarten zijn verkrijgbaar bij de leden van het koor, en indien nog voorradig aan de zaal.

Pearl Jozefzoon en Total Praise in concert in Kollumersweach

Zangeres Pearl Jozefzoon en haar eigen gospelkoor Total Praise komen op zondag 17 december naar de Grutte Tsjerke aan de Foarwei 97 in Kollumersweach. Begeleid door professionele muzikanten brengen zij een prachtig Kerst-, samenzang en gospelconcert. Van traditionele samenzang tot swingende black gospel. Deze avond staat samenzang centraal. Van traditionele samenzang naar close harmony, naar black gospel: alles komt voorbij en nodigt uit om uit volle borst mee te zingen en soms ook te swingen. Tussen de songs door vertellen Pearl en een aantal persoonlijke verhalen en anekdotes. Kaartjes (volwassenen 12,50, kinderen tm 11 jaar 7,50) te bestellen via zingenindekerk.nl/artiesten/total-praise/

Byldspraak - Willem Wilstra Nei de Ivichheidsnein

Wat fielden wy ús op Ivichheidssnein oan inoar ferbûn. Yn ús famyljerûntsje binne ôfrûne jier fjouwer besibben ferstoarn. It is weardich sa't de nammen nochris yn tsjerke oplêzen wurde, wêrby't faaks in kearske oanstutsen wurdt.

Mar noch weardiger fielt dy earm fan immen oer jins skouder, de krêft fan dy linen, sa wûnderlik moai, krekt as dat spinreach, dat fan stien nei stien breide wurdt. En hoe't yn'e grûn de skimmelriedden harren wei fine troch de grêven. En te witten dat de geast en de siel by ús Skepper en Hear binne.

In tapaslik liet om te lêzen of te sjongen is liet 730 fers 1.

Liet 730 fers 1:

Wol ûnthâlde, Hear, de nammen fan de minsken fan eartiids en ferjit net dat se kamen lâns in paad fan pine en striid, lâns de wegen fan it lijen, troch it wâld fan iensumheid, ûnderweis nei har befrijing: 't heitehûs fan ivichheid.

(Verdaasdonk / Cor Waringa)

Hoofdredacteur:

Arjen Bakker
Romptastrjitte 15
9036 PK Menaam
T. (0518) 750 276
E. redactie@geandewei.nl

Niet voor opgave en opzeggen abonnementen, u vindt de contactpersoon hiervoor bij de berichten van uw eigen gemeente

Advertenties:

Media advies Theo Wijbenga
T. (06) 51426179 (8:30 - 13:00 u.)
E. advies@theowijbenga.nl

Familieberichten:

Jaap Hoogenboom
T. (0592) 785 484
E. info@hoogenboom-communicatie.nl

Kopij algemeen deel:

uiterlijk 15 dagen voor verschijnen naar redactie@geandewei.nl

Vormgeving, druk, post- en digitale abonnementen:

Dekker Creatieve Media en Druk,
E: administratie@geandewei.nl

Oer de kânsel fan Kimwert (2) Abrahams offerande

In tige bysûndere kânsel is te finen yn de Laurentiustsjerke fan Kimswert, in doarpke tichteby de havenstêd Harns. Dy houten preekstoel út it jier 1695 hat fiif panelen en op elts paneel is in bibelsk ferhaal ôfbylde. Hjoed giet it oer it twadde paneel: Abrahams offerande.

troch Tonko Ufkes

Ûnder it twadde paneel op de kânsel fan Kimwert stiet op de tekstbân: 'Abrahams offerande' en yn dizze twa wurden wurdt it hiele ferhaal ferteld. It liket yn alles wol in tsjinstelling mei it earste ferhaal op 'e kânsel. De sûndefal giet oer de oerhearrichheid, it yngean tsjin de wurden fan de Hear. De skiednis fan 'Abrahams offerande' fertelt fan 'om sizzen jaan' en betrouwen. Dochs?

It ferhaal begjint mei de opdracht fan de Hear om op in paad te gean, te reizigjen nei in frjemd lân, nei 'ien fan de bergen dy 't Ik dy sizze sil'. It liket krekt in echo fan it begjin fan Abrahams skiednis út Genesis 12 wer 't de Hear seit: 'Gean út dyn lân, út dyn famylje en út dyn heitehûs wei nei it lân dat Ik dy wize sil.'

Abraham gong op reis tegearre mei de Hear, mar hy giet op syn paad in ûnbekende en frjemde takomst temjitte sûnder tsjinakseljen en sûnder "Ja mar ..." en sûnder ôfknipen sa as by Sodom; Abraham giet op wei.

Nei 't er trije dagen ûnderweis is sjocht Abraham it plak wer 't er wêze moat; it binne yndied trije dagen, trije lange dagen mei genôch tiid om te prakkesearjen, te twifeljen, om werom te gean, want op Abraham en de Hear nei wist gjinien it doel fan de reis. Sara thús wist fan neat, de beide feinten hiene gjin idee en Izaäk, Izaäk ek net. En nei wierheid antwurdt Abraham syn soan as dy freget wer 't it laam foar it offer is: 'God sil sels wol foar it brânoffer soargje myn jonge.' Dit sil grif

Hulp bij het vinden van de samenhang tussen de panelen gaf Reindert Graaff, de foto's zijn gemaakt door Jan Bos, de vertaling in het Fries is van Cor Hofstra.

it wûnder wêze fan it ferhaal: dat Abraham en Izaäk op in paad geane, fol betrouwen op de Hear, in ûnbekende frjemde takomst temjitte.

It earste paneel op de preekstoel fan Kimwert lit in byld sjen fan twa oerhearrige minsken, it paneel fan 'Abrahams offerande' lit twa hearrige minsken sjen. Op dit paneel slacht Abraham syn each op en hy sjocht de ingel fan de Hear dy 't him en syn swurd tsjinhâldt, want hy en syn soan meie fierder, de takomst temjitte. Wa wit fertelt dit paneel it byld: fan de heit en fan de soan is de takomst.

Tonko Ufkes is ûnder oare histoarikus, dichter en skriuwer. Dizze rige stie earder yn it Nêderlânsk yn it blêd Kerk in Stad

Diversen

Kerstconcert mannenkoor Pro Rege, 10 december in Dokkum

Op 10 december geeft christelijk mannenkoor Pro Rege o.l.v. dirigent Jan Hibma een kerstconcert in CGK De Oase aan Stationsweg 39 ik Dokkum. Het concert begint om 20.00 uur, de kerk gaat om 19.15 uur open. Als muzikanten werken mee Minke Peterson (dwarsfluit), Ronald Postema (piano), Anja Heikamp-Kommerie (orgel) en als solist treedt Jan Struiksma op. De presentatie is in handen van Janke van der Meulen-de Graaf. Een kaartje kost 10 euro en is te koop bij Smit Keurslager Dokkum, Spar Herder Ternaard, O. Haitsma Holwert en Evangelische Boektiel Dokkum. Kinderen tot twaalf jaar mogen gratis mee.

Kinderen maken musical in één dag in Grote Kerk Leeuwarden

Elk jaar organiseert de kinderdienst van De Jacobijner op 24 december de kerstvesper in de Grote of Jacobijnerkerk in Leeuwarden. Dit jaar is het ambitieuze plan opgevat om een 'musical in een dag' te doen. Dat betekent dat de kinderen meteen na de kerkdienst beginnen met het maken van hun outfit die past bij hun rol, het bouwen van het decor, het oefenen van de liedjes en het toneelstuk en het samenvoegen van dit alles tijdens de generale repetitie. Alle kinderen in de basisschoolleeftijd mogen meedoen, zij kunnen zich opgeven via de QR-code. Om 17.00 uur zijn alle belangstellenden welkom om het resultaat van een dag hard werken te bewonderen.

Bach-bijbel officieel in Franeker gepresenteerd op 18 december

Uitgeverij Van Wijnen heeft een fascimile (een heruitgave die er precies zo uitziet als het origineel) gemaakt van de driedelige Bijbel van Johann Sebastian Bach, inclusief de kanttekeningen van de grote componist die in 1750 overleed. Op maandagmiddag 18 december om 15:00 wordt de Bach-bijbel officieel gepresenteerd aan Commissaris van de Koning Arno Brok. Tijdens deze bijeenkomst klinkt muziek van Bach uitgevoerd door Martini-organist Jochem Schuurman en het Leeuwarder Madrigaalkoor o.l.v. Broer Giesing. De bijeenkomst is voor belangstellenden gratis toegankelijk, wel graag uw komst melden via dingeman@vanwijnenutgevers.nl.

Diversen

Benefiet- adventsconcert NHL Stendenkoor op 9 december

Op zaterdag 9 december voert het NHL Stendenkoor haar jaarlijkse benefiet-adventsconcert uit in de Grote of Jacobijnerkerk te Leeuwarden. Onder bezielende leiding van dirigent Hans de Wilde en in samenwerking met sopraan Aylin Sezer, bas/ bariton Joep van Geffen en het Promenade Orkest belooft het een bijzondere muzikale avond te worden. Op het programma staat als eerste de Ambrosiaanse lofzang 'Te Deum' van Dvorák, vaak uitgevoerd op vooravonden van kerkelijke feestdagen. Dan volgen 'Ave verum corpus' en 'Laudate Dominum' van Mozart, gevolgd door 'Verleih uns Frieden' van Mendelssohn Bartholdy. Vervolgens zal nog een werk van hem klinken: 'Vom Himmel hoch', een kerstcantate gebaseerd op een hymne van Maarten Luther. Het concert begint om 20.00 uur. Toegang is gratis. Bij de uitgang is er een collecte voor de Voedselbank Leeuwarden.

Klooster-wandelreizen in 2024 van De Wandelmaat bekend

Om te pelgrimeren hoef je niet ver van huis te gaan. Je kunt in Nederland, België en Duitsland steeds laagdrempeliger en op allerlei manieren een pelgrimstocht maken. De Wandelmaat kun je bijvoorbeeld inschrijven voor een meerdaagse klooster-pelgrims-wandelreis. De Wandelmaat organiseert jaarlijks circa 25 wandelingen vanuit kloosters in Nederland en België. Je kunt je vanaf nu inschrijven voor de nieuw geplande wandelreizen voor 2024. Je kunt bijvoorbeeld naar Terschelling en Nijkleaster in Fryslân, naar de Achterhoek, de Ardennen of plaatsen als Megen, Weert, Pey, Egmond en Oosterhout. Alle reizen en data stana op www.dewandelmaat.nl, wie geen internet heeft kan voor informatie ook bellen met (0180) 615524.

Kerstconcert 'Ljocht' in Grote Kerk Drachten op 17 december

Op zondag 17 december begint om 16.00 uur een bijzonder kerstconcert in de Grote Kerk van Drachten. Het thema is 'Ljocht' en op het programma staat kerstmuziek uit verschillende landen en in allerlei talen, van onder meer Bach, Händel, Leonard Cohen en Sarah McLachlan. Verschillende liederen klinken in een Friese vertaling van Eppie Dam. Het concert wordt verzorgd door de muzikale vrienden Tetsje van der Kooi (sopraan), Astrid den Daas (klarinet), Wytske Holtrop (cello) en Frans Douwe Slot (piano). Kaarten zijn in de voorverkoop verkrijgbaar voor 10 euro via 4klaas8@gmail.com of (zo lang de voorraad strekt) aan de kerk voor 13 euro.

Gebarendominee

Doven kunnen toch lezen?

Kan jij de afbeelding bij dit stukje lezen? Voor musici is dat gesneden koek. Maar als je geen noten kan lezen is het abracadabra Zeker, je ziet wel wat er staat, maar je kunt er weinig mee.

door ds. Martin Visser

Zoiets gebeurt nu ook met gebarentaal. Er zijn meer dan vierhonderd gebarentalen bekend. Maar er is nog maar één Bijbel in gebarentaal. Als ik dat vertel, vragen mensen vaak: 'Waarom is die dan nodig? Doven kunnen toch lezen?' Uiteraard, maar het gewone Nederlands blijft voor velen van hen (deels) abracadabra.

Dat heeft niets met intelligentie te maken! Het komt doordat ze visueel denken. Daarom komt een Nederlandse tekst bij veel dove mensen niet goed binnen. En daarom raakt een gewone Bijbel hen vaak niet echt. Terwijl gebarentaal juist heel goed bij hen binnenkomt. Dat is voor velen van hen dan ook hun moedertaal, de taal van hun hart.

Juist als je horend bent, is het belangrijk om dit in je oren te knopen, ook in de kerk. Het is mooi als er een tolk gebarentaal aanwezig is in kerkdiensten. Maar daarmee ben je er nog niet. Wil de boodschap van de preek ook bij dove mensen binnenkomen, dan is het belangrijk dat de voorganger passende afbeeldingen zoekt bij de preek. Het mooie is dat daarmee de boodschap ook voor horende kerkleden dichterbij komt. Zo kunnen we elkaar mooi versterken.

Schilderijen over de Psalmen

In het pastoraat gebruik ik vaak een boek van Anneke Kaai (annekekaai.nl) met schilderijen over de Psalmen. Pas geleden liet ik drie pas-

toranten zelf een schilderij uitkiezen. Terwijl ze zochten bad ik ondertussen of de Heilige Geest hen wilde leiden. Ze keken naar de schilderijen (en niet naar de bijgevoegde teksten). Toen gebeurde er iets heel moois: ze kozen alle drie een schilderij dat precies bij hun situatie paste! En daar hadden we vervolgens een mooi gesprek over. Ik zag het gebeuren hoe het beeld bij hen binnenkwam. Prachtig om te zien.

Bijbelvertaling

Daarom is ook de vertaling van de Bijbel in Nederlandse Gebarentaal echt belangrijk. De Stichting Bijbel NGT (bijbelngt.nl) is hier al jaren mee bezig. Tot nu toe gebeurt het vertalen door vrijwilligers. We hebben goede hoop dat er in 2024 vertalers betaald aan het werk kunnen. Dat zal het vertaalproces aanzienlijk gaan versnellen. Ook dan kan het zomaar twintig jaar duren. Want alles moet worden vastgelegd op video. Maar je begrijpt hopelijk hoe belangrijk het is dat dit gebeurt! Bid je mee voor dit project? Alvast hartelijk dankt.

Martin Visser is gebarendominee bij het Interkerkerlijk Dovenpastoraat. Hij is te bereiken via martin.visser@doofenkerk.nl of (06) 57423270

Boekbespreking

Slavernij doorheen de wereldgeschiedenis

In haar recent verschenen boek *Slavernij doorheen de wereldgeschiedenis* neemt E.J. van Amstel de lezer mee naar de zeer indrukwekkende wereldgeschiedenis van een leven in slavernij. Mensen die net als ik opgegroeid zijn in een samenleving waarin institutionele slavernij berucht en verwerpelijk is, vallen de schellen tijdens het lezen van de ogen. Een echte pageturner!

door ds. Karel F.A.W. van Wijngaarden

'Afrikaanse familie wordt gescheiden door Europese slavenhandelaren', John Raphael Smith, naar George Morland, 1791, Rijksmuseum Amsterdam

Vaak ligt de focus in het hedendaagse debat op de koloniale westerse slavernij terwijl E.J. van Amstel ons de hele ontwikkeling van een leven in slavernij wil laten zien. En dan kan je niet om de hele wereldgeschiedenis heen. Ook de invloed en de kern van het joods-christelijke gedachtegoed en praxis verdient de volle aandacht.

In dit boek wordt haarfijn uiteengezet dat de mensheid langer mét dan zonder religieus, cultureel of economisch gemotiveerde praxis van een leven in slavernij te maken had. Tevens dat de werkelijkheid is dat de hedendaagse samenlevingen wereldwijd hier nog niet van zijn verlost.

Op een heel toegankelijke manier en met een prettige schrijfstijl weet E.J. van Amstel in een te overzien aantal pagina's deze schrijnende geschiedenis op het netvlies van de lezer te krijgen. Ze verliest zichzelf zelden in details, waardeoordelen, vermijdt het pad van polarisatie en voor diepgravende beschrijvingen verwijst ze naar andere literatuur. Het boek is voorzien van een overzichtelijke bronnen-index en tegelijk is het boek goed gedocumenteerd.

Centraal in het boek staat de ontwikkeling van de joods-christelijke theologie die in staat is geweest het om te zetten in een praxis waardoor het leven in slavernij aanvankelijk

al heel vroeg aan banden werd gelegd en de westerse samenleving van binnenuit wist te beïnvloeden. Moedig maar met de juiste toon schrijft Van Amstel over de islam die overduidelijk een andere *sitz im Leben* heeft als de theologische praxis uit het judeo-christelijk adagium. Je zou dit boek bijna als een *must read* bestempelen omdat het veel vooroordelen met behulp van de juiste bronnen wegneemt. De aangereikte kennis die wordt aangeboden is onontbeerlijk in het herdenkingsjaar waarin wij stilstaan bij de afschaffing van een leven in slavernij.

Uit eigen ervaring weet ik dat E.J. van Amstel niet alleen de kunst verstaat om te doceren maar nu ook om haar schrijf-skills in te zetten, zodat in boekvorm haar bezielde passie beschikbaar is voor iedereen. Ik spreek de hoop uit dat dit boek veel gelezen mag worden, het liefst ook gebruikt zal worden voor educatieve doeleinden en mag bijdrage in het beter verstaan van het onrecht dat doorheen de wereldgeschiedenis de mensheid is aangedaan, hoe inhumain mensen weggerukt werden uit de eigen leefomgeving waarbij zij gedwongen en vaak ook met geweld een leven moesten leven in slavernij.

Slavernij doorheen de wereldgeschiedenis, E.J. van Amstel
Aspect, 23,50 euro

ds. Karel van Wijngaarden is predikant van de Doopsgezinde Gemeente Holwerd-Ternaard-Blija en de Hervormde Gemeenten Blija-Hogebeintum en Waaxens-Brantgum

Boekbespreking

De tuin als metafoor voor het leven

Pieter Lootsma heeft een nieuw boekje geschreven. Dit keer met als titel en thema 'De tuin'. Het is een verzameling van gedichten, verhalen en korte overdenkingen. Het is duidelijk dat een tuinier en gelovig mens aan het woord is.

door Eveline Molenaar

Het boekje ademt stilte en rust uit, ook door de witruimte in het boek waardoor je als lezer ook regelmatig stil valt en de teksten en gedachten in je om laat gaan. De verwondering over de natuur en de goede gaven van een moestuin worden heel beeldend beschreven. Er staat ook een prachtig gebed in waarin de seizoenen en weersomstandigheden worden beschreven:

*'Zegenrijke wind
waai over de velden
neem zaden mee om te ontkiemen
in de wachtende aarde...*

Behalve de korte teksten staat er ook een aantal verhalen in de bundel. Deze zijn zeker spannend geschreven; soms gaan ze over de belevenissen van de auteur zelf, soms lezen ze meer als een sprookje. Maar de kracht van het boekje zit hem vooral in de korte overdenkingen zoals deze:

*De tuin:
Wolken, zon, regen, droogte.
Zo gaat het in je leven.
Wat doet het met jou?
Hoe ben je eronder?*

'De tuin' is een aanrader voor iedereen die houdt van tuinieren, van het leven en van God.

'De tuin', Pieter Lootsma,
De Pinne,
voor 12,50 euro te bestellen
bij Lootsma zelf via
(058) 2893258 of
p.lootsma78@hetnet.nl

VOLGENDE KEER **in** G eandewei

*Ik kniel aan urwe kribbe neer,
Heer Jezus, gij mijn leven...*

